

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 „ — „
 Na štvrt roka . . . . . — 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.

Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.

Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa nepríjmajú.

Zábavka dietok.

Činnosť uhorského snemu.

Kráľ 18-tym januárom otvoril druhú sessiu, druhý odsek na 5 rokov zvoleného terajšieho snemu.

Prvý odsek trval veľmi dlho, skoro 15 mesiacov. Tento prvý odsek bol aj dosť bohatý na rozmanitosť. Zažili sme hladké, tiché pojednávania, videli sme ale aj také, pri ktorých nebol vodcom chladný rozum, lež slepá náruživosť, pri ktorých nevyvodila vlastenecká múdrosť, lež osobná zášť. A jako pokojné, vecné pojednávania snemu úprimnou radosťou naplnily srdcia všetkých nás, tak nás s druhej strany srdce bolelo, krvácalo, keď sme videli, že v sneme začínajú vášne, náruživosti premáhať chladný rozum. Počas prvého odseku, prvej sessie snemu dva razy sa stalo, že vášne, náruživosti prevládaly chladný rozum.

Tie dve doby byly dve obštrukcie, ktoré sme museli prežiť po čas prvej sessie snemu. Svojho času boli sme povedali, že obštrukciu tiež držíme v istých výnimečných pádoch za oprávnenú, to jest v týchto pádoch celkom v poriadku nachádzame, keď sa menšina chopí poslednej zbrane, totižto obštrukcie, aby prekazila prevedenie vôle väčšiny. Takýto výnimečný pád sa v uhorskom parlamente v terajších okolnostiach nedá ani myslieť, lebo pod týmto výnimečným pádom rozumieme to, žeby vláda nejaký vlastizradný návrh zadala, a podkúpená a tak tedy vlastizradná väč-

šina by ho chcela odhlasovať. V tomto páde, a jedine v takomto páde držíme obštrukciu za oprávnenú.

Jako sme ale povedali, takýto pád sa nedá u nás ani len myslieť. Ministri sú samí statoční, nezištní, čestní mužovia, ktorí vlasteneckosť svoju mnohonásobne dokázali. A vládu podporujúca liberálna strana pozostáva zväčša z takých mužov, ktorí aj dosiaľ tie najväčšie obeť priniesli na oltár vlasti. V rade týchto mužov nachádzame všetkých bývalých ministrov, nachádzame tam všetkých významných politikov našej vlasti; o týchto mužoch nemožno predpokladať, žeby boli vstave niečo takého odhlasovať, čo nenachádzajú za prospešné pre krajinu; bol by hriech predpokladať o nich, žeby boli vstave niečo vlastizradneho odhlasovať. V rade liberálnej strany sedia zväčša skúsení politikovia, ktorí majú aj dostatočné schopnosti, aby mohli posúdiť, či je niečo pre krajinu osožné alebo nie; a keď títo mužovia po svedomitom prezkúmaní záležitosti niečo odhlasujú, môžeme pokojne spať, dobre vediac, že to je aj skutočne osožné pre vlasť našu.

A napriek tomu v prvej sessii snemu byly dve obštrukcie. Či bol snád nejaký vlastizranný návrh zadaný? Nie. Neodvislá strana, jako vieme, zaviedla obštrukciu proti 16-temu paragrafu návrhu zákona o trestnom pokračovaní. V smysle tohoto paragrafu nad tým, kto v novinách, alebo v nejakom spise, v nejakej knihe napadne česť nejakého súkromného človeka, budú súdiť kráľovské súdy, a nie poroty. Keď tedy niekto v novinách vykričí, toho alebo oného verejného úradníka za klamára, podvodníka atď. nad tým budú súdiť poroty, keď ale niekto vykričí za huncúta v tichosti žijúceho niektorého súkromného občana, nad tým budú súdiť kráľovské súdy. A proti tomuto nariadeniu návrhu zaviedla krajná lavica obštrukciu. Prečo? Lebo sa nazdala, že zrúti vládu. A keď videla, že sa jej veru nepodarí obštrukciou vládu zrútiť, tak pekne-krásne prijala celý návrh.

Po druhýraz tá samá neodvislá strana zaviedla obštrukciu proti návrhu o dočasnóm samostatnom sriadení colnej otázky a banky. S touto obštrukciou ale ešte horšie pochodila neodvislá strana, lebo teraz sa aj väčšina samej neodvislej strany ozvala proti obštrukcii a tak neodvisliaci zahanbení utiahli sa. Tieto dve obštrukcie veľmi hatily snem v činnosti jeho.

No ale čo sa stalo, to sa neodstane. Jedine to si môžeme priať, aby aspoň v teraz otvorenej druhej sessii snemových zasedaní nenapadlo lavičiakom obštruovať proti tomu, lebo onému návrhu zákona.

Prvou hlavnou úlohou druhej sessie bude pojednávanie krajinského rozpočtu na bežiaci rok.

Za celkom prirodzené držíme, že snem krajinský rozpočet dlhší čas pojednáva. Keby sa pojednanie rozpočtu len tak odhádzalo behom 2—3 dní, práve to by sme držali za zlé pre vlasť. V krajinskom rozpočte postarané je o všetky potreby krajiny, nakoľko to peňažitý stav dovoľuje. Pojednávanie rozpočtu držíme tedy z našej strany za tú najlepšiu príležitosť, keď vyslanci vecne upozornia vládu na potreby jednotlivých vidiek; keď prednesú, čo oni držia za najlepšie prostriedok, ktorým by sa dalo odpomôcť tomu alebo onému zlu. Pojednávanie rozpočtu je taká doba, v ktorej sa dá v sneme o všetkom hovoriť, a dobre spravia vyslanci, keď aj budú o všetkom hovoriť, čo skutočne leží v záujme občanov. Vláda pri chladnokrevnom, vecnom pojednávaní rozpočte mnoho osožného sa môže naučiť, z pokojného pojednávania rozpočtu mnoho dobrého môže vyplývať pre krajinu. Ministri totižto počujú, čo je kde treba a zároveň počujú aj mienku o spôsobe, jakým by sa toto dalo previesť, a jak to len peňažitý stav krajiny dovoľuje a jak vyplnenie požiadavok nestojí v protive so záujmom krajiny, tak to aj prevedú.

Takéto pojednávanie rozpočtu držíme za veľmi prospešné pre krajinu. A jak znaky neklamú, tohoto roku bude pojednávanie rozpočtu chladnokrevné, vecné a tak tedy pre krajinu aj osožné.

Po rozpočte príde rad na pojednávanie návrhu o vyrovnaní. Toto bude tvrdý, veľmi tvrdý oriešok. Colno-kupecká smluva sama o sebe ešte nebude tak veľmi tvrdým orieškom, lebo veď, jako počuť, pri terajšej smluve uhorská vláda mnoho dobrého vydobila pre našu vlasť. Rakúska vláda bola prinútená popustiť, lebo musela nahliadnuť, že požiadavky uhorskej vlády sú celkom oprávnené. Najtvrdší oriešok bude otázka kvóty, ktorá musí byť ovšem pojednávaná s colno-kupeckou smluvou.

Jako vieme, Rakúšania žiadajú nadmierne, ničím neodôvodnené povýšenie kvóty so strany Uhorska. Naša vláda viackrát povedala, že čo je správne, oprávnené to vďačne prijme, lebo Uhorsko od nikoho nechce priať dar, nechce priať žiadnu almužnu. Také povýšenie kvóty, jaké žiadajú Rakúšania, nemôže priať žiadna vláda. Nenie vytvorená možnosť toho, že uhorská vláda bude náchylná povoliť isté, veľmi mierne povýšenie kvóty, čoby nepresahovalo peňažité sily našej vlasti. Kvótové odbory znovu zasadnú najbližšie a začnú vyjednávať v otázke kvóty. Snád sa tento raz odbory dohodnú, lebo sa dá predpokladať, že Rakúsko nevystúpi s takými prepiatymi požiadavkami, ohľadom ktorých sa vôbec nedá ani jednať. Keby niekto za kurča pýtal 5 zl. s tým sa nejdeme jednať, lebo mu nevieme

čo sľúbil. Takto bolo aj vtedy, keď rakúsky kvótový odbor žiadal pozdvihnutie kvóty s 30 percentov na 48 percentov. Nuž toto je taká požiadavka, že sa tu nedá ani jednať.

Jako sme povedali, vláda prípadne prijme nejaké ľavné zvýšenie kvóty. A pri pojednávaní tohoto zvýšenia znovu vypukne hrmavica. Ludová a národná strana prijmu zvýšenie kvóty, proti nemu bude brojiť iba neodvislá strana, asíce hlavne, ba jedine preto, že nič nechce mať spoločného s Rakúskom. Na seba ponechaná ale nebude vstave prekaziť prijatie vyrovnania s Rakúskom, ba dá sa očakávať, že náš snem vyrovnanie spolu aj s kvótou prijme bez väčších otrasov. Vyrovnanie s Rakúskom žiada si celý národ, a čo si celý národ žiada, to nebude vstave prekaziť pár neodvislých vyslancov.

Jak bude vyrovnanie dosť zavčasu prijaté, tak snemu zbudne času aj na iné práce. Medzi týmito prácami nadradšej by sme videli návrhy pofahujúce sa na soštatnenie administrácie. Soštatnenie administrácie je prepotrebné, a predsa snem nemôže nijak prísť k tejto práci. Nadmier želateľné je, aby už raz nastúpily v našom parlamente riadne, pokojné pomery, žeby sa mohol začať pojednávať návrh zákona o soštatnení administrácie.

V prvej sessii snemových zasadaní videly opposície, že s obštrukciou nedosiahnu nič, len to, že škodia dobrému chýru vlasti, snáď sa v tejto druhej sessii nedajú zachvátiť náruživosťami, a nebudú mať činnosť snemu.

Slovo k rodákam.

Naše starodávne príslovia: «Komu dom horí, ten najväčšmi kričí;» «kto na tom sedel, ten najprv zvedel;» «utekajúci zlodej najhlasnejšie kričí: lapajte ho!» nikdy sa nedokázaly tak pravdivými, ako teraz pofahom na ľudárov. Potrebujeme len bedlivejšie pozorovať ich účinky a slová, aby sme sa o pravde nášho tvrdenia presvedčili. Netajíme, že kto sa topí, aj slamy sa chytá; no, ale čo ľudári vystrájajú, to už presahuje všetky medze rozumu, slušnosti a studu.

Známo vám je, že zaslepení ľudári nielen dnu v krajine, ale zvlášte v cudzozemsku usilovali sa našu horko-fažko nadobudnutú politickú česť nie umenšiť, ale dľa možnosti úplne znivočiť. Oni to boli, ktorí nesčíslné a nekonečné bájky o násilenvách vládou pri voľbách páchaných plnými ústami svetú roztrubovali, a predsa známo je nám i svetú, že žiadna politická strana v terrorisovaní a otročení občanov, vo vyhľadení osobnej mienky tak bezohľadne nepokračovala, a tak ďaleko sa nezabudla, ako ľudári, no a práve

títo až do besnoty zachodiaci tyrani, obviňovali všetkých, ktorí sa im podmanil, ujarmil a zotročil nedali, menovite ale na stanovisku zákona a zákonnej slobody stojacich liberálov. My nie názvom, lež skutkami slobodomyselní občania nedržali sme za vhodné brániť sa celou usilovnosťou proti týmto neslýchaným nápadom, lebo veď za sebou sme mali pravdu a svedomie naše bolo pokojné. Ba práve našou neobyčajnou shovievavosťou sme dokázali bezzákladnosť osočovaní ľudárskych. A hľa, už vychodí pravda na svetlo. Pravdu udusiť nemožno. Osud ničomníkov je, že ich ničomnosť skôr-neskôr vyjdu na svetlo.

Ludári to boli, ktorí bez ustania kričali, že voľby naše neboly výrazom smýšľania ľudu. Že neoprávnené prostriedky pri týchže nadužívaných zfalšovali výraz verejného smýšľania. Že ľudu nebolo ponechané a dovolené dľa jeho vnútorného presvedčenia hlasovať, atď. Čo sa ale dokázalo nojnovšie? Dokázalo sa, čo sme i tak z vlastnej skúsenosti vedeli my tu na horných stranách Uhorska, že práve ľudári boli tí, ktorí všetky tie neprávosti popáchali, ktoré na liberálov zvaliť chceli. Čítajte len oné pod svätou prisahou udané svedoctvá, ktoré pri vyšetrovaní vedenom oproti voľbe ľudára Ondreja Maršovský na svetlo Božie vyšly, a musíte sa shroziť nad drzosťou, nesvedomitosťou a tyranstvom ľudárov. Dokázalo sa tam, že kňazia skutočne ešte i v noci z dom do domu chodili a občanov nútili na ľudára proti ich presvedčeniu hlasovať.

Keď rozumných a statočných mužov od svojho presvedčenia odvrátil nemohli, zbúrili im ženu, podryli domáci pokoj, a tak mužov aspoň od hlasovania zdržali. Oni zo žien furie, divé bestie porobili, naviedli ich, aby pod ich vodcovstvom liberálnych voličov skalami, blatom a výkalami napádali. Tak zdivočili svet, že po voľbách na deň dušičiek zvierací ľudia malé a ešte i pohanom sväté hroby dvúch detičiek učiteľa J. Horvátha porozhadzovali, a jeho ostatné dietky, ktoré sa k hrobom svojich bratříčkov prišly modliť, rozohnali a tieže židovskými štencami prezívali.

Ale nespomínajme ďalej takéto podlosti, dosť na tom, že sa ich až priveľa dokázalo, a tí ľudári — kňazia to katolícki — ešte sa nehanbia. Oj nie, tí studu a hanby neznajú. Keď taký, čo má druhých učíť morálku, padne, ten o mnoho hlbšie zletí, ako obyčajný človek. A že i v tomto máme pravdu, postaral sa o dokázanie toho ztrestený páter od «Alkotmány»-u. V úvodnom článku pod názvom: Tri voľby, ešte sa honosí tým, že oni celkom oprávnene miešali vieru do kortešovania, a sľubuje, že to i ďalej robí budú.

Vo Varíne, Dolnej Lendve a v Ružomherku chystajú sa ľudári k voľbe. Ale ako? Tak že z hlbín

srdca lutujeme tieto okresy. Ani čo by morová rana mala v nich vypuknúť. A v skutku, pokoj týchto okresov bude na roky a roky zničený, to je istá vec. Bo u ľudárov ablegátska voľba je nie výkonom politickým, ohradeným na borbu zásad a presvedčenia politického. Oni z toho urobia boj brata proti bratovi, syna proti otcovi, boj na päste a nože. A tí ošemetníci, ktorí pre seba nie slobodu voľby ale výhody a výsady si osobujú, iným žiadnej slobody, žiadneho práva popriať nechcú. Veď oni každého, kto proti ich kandidátovi vystúpi, už vopred za toho najväčšieho zločinca, neznaoha, nestatočníka vyhlasujú. Tak to robia aj s opátom-kanonikom Rosivalom, jestli sa vraj opováži v okrese varínskom vystúpiť.

Dúfame ale v Boha, veríme na víťazstvo pravdy a preto presvedčení sme, že náš rozvažiti ľud neďa sa viac ošialif. Veď presvedčili sa menovite okresy, ktoré nátlakom kňazov ľudárov na snem poslali, že sa dali bláznami urobiť. Presvedčili sa, že ľudári všade len smiešnu úlohu hrajú, že bez rozvahy, smeru a zásad len ako politickí učňovia na to sú, aby sa vážni a v blahonosnej práci ustati politikovia na kom nasmiat mali.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Pojednávajúce krajinského rozpočtu. Vyslanci začali v utorok pojednávať krajinský rozpočet. Pojednávanie vo všeobecnosti, takzvaná všeobecná debata dokončila sa už v stredu. Z tohoto sa dá nato rátať, že pojednávajúce rozpočtu nebude veľmi dlho trvať.

Zmena v členoch ministerstva. Barón Samuel Jósika, minister pri boku kráľa zaľakoval a kráľ zaľakovanie aj prijal, odmeniac zásluhy na pokoj utiahnutieho sa ministra veľkým krížom rádu železnej koruny.

Barón Jósika preto sa zaľakoval, lebo bol chorý a tak nemohol konať povinnosti svojho úradu. Z príležitosti zaľakovania sa baróna Jósiku niektoré časopisy píšu, že sa Jósika nevzdal úradu pre chorobu, lež preto, lebo nestál na dobrej nohe s ministerským predsedom barónom Bánffym. Tieto chýry sú úplne falošné. Členovia vlády žijú v tej najväčšej svornosti, niet medzi nimi žiadnych rozopri a ani barón Jósika by sa nebol poľakoval, keby nebol chorľavý. Toto je čiro-čistá pravda.

Do tých čias, pokiaľ bude vymenovaný nový minister, zastupovať ho bude sám ministerský predseda barón Bánffy.

Rakúski ministri v Budapešti. Rakúsky ministerský predseda barón Gautsch — jako sme to v minulom čísle udali — prišiel minulý týždeň vo štvrtok večer spolu s finančným ministrom a ministrom obchodu

do Budapešti, aby tu vyjednával s našou vládou v záležitosti vyrovnania. Hovorilo sa, že sa rakúski ministri pobavia tuňá aspoň dva dni, avšak už v piatok večer odcestovali nazad do Viedne.

V piatok celý deň radili sa s našou vládou a zatým odcestovali domov. V poradách bude sa najbližšie pokračovať vo Viedni, kam naši ministri odcestujú.

Voľba v Ružomberku. Stoličný ústredný výbor ustálil deň voľby na 1-ho februára. Volebným predsedom bude Ábris Lehoczky, námestníkom jeho Móric Palugyai.

Zaľakovší sa vyslanec. Jako vieme, proti varínskej voľbe zadala ľudová strana protest. Vyšetrovanie viedlo sa až do nedávna. Snemom vyslaný vyšetrojúci kommissár vyslanec Ruffy zadal minulého mesiaca na prevedenie vyšetrovania vzťahujúce sa listiny. Patričný verifikačný odbor snemu po prezkúmaní listín rozhodol, že drží za potrebné aby sa previedlo náhradné vyšetrovanie. Toto náhradné vyšetrovanie stalo sa zbytočným, lebo sa Alexander Sipeky poľakoval. Nová voľba prevedie sa vo Varíne najbližšie.

Zničený ablegátsky mandát. Zpomedzi volieb, proti ktorým voličia zadali protest, bola iba jedna jediná za neplatnú vyhlásená, následkom čoho bude tam nová voľba. Asice zrušená bola voľba okresu „Alsó Lendva“, kde bol zvolený väčšinou 800 hlasou Andrej Marsovszky privrženec ľudovej strany. V tomto okrese dopustili sa ľudári takých ohavností, že následkom tých musela byť voľba zničená. — Nuž páni ľudári, čo poviete na toto? Tedy liberáli sa dopúšťajú ohavností pri voľbách? liberáli nedovoľujú slobodne hlasovať? Alsó-lendvajska voľba dokázala protivu toho, človekovi dúpkom stávajú vlasy, keď vidí, jakých podlostí sa tam dopustili ľudári.

Nepokoje vo Francúzsku. V Paríži, hlavnom meste Francúzska, boli už dávnejšie odsúdili istého vojanského dôstojníka, kapitána Dreyfusa preto, lebo údajne zradil vojanské tajnosti jednej cudzej krajine. Pravota zavedená proti Dreyfusovi už hneď pri pojednávaní narobila v Paríži mnoho křiku, lebo Dreyfus mal mnoho priateľov, ktorí ho chceli oslobodiť. Priatelia jeho ani po odsúdení neustali, lež pracovali ďalej, aby dokázali nevinnosť jeho. Zo zrady začali obviňovať generála grófa Valsin-Eszterházyho. Tento žiadal proti sebe vyšetrovanie, bol ale po prevedení vyšetrovania za úplne nevinného vyhlásený.

Dreyfusovi priatelia žiadali zatým, aby vláda naľožila, žeby sa Dreyfusová záležitosť znovu pojednávala. Vláda toto odoprela, lebo pojednávajúce Dreyfusovej záležitosti previedlo sa celkom správne a Dreyfus bol jednodohlasne odsúdený. Keď vláda v sneme vyhlásila, že nedá znovu pojednávať túto záležitosť, udaly sa tam veľké škandále, jednotliví vyslanci sa pobili.

Ale nielen v sneme, lež aj po uliciach udávajú sa výtržnosti. Celá Dreyfusovská záležitosť premenila sa v

antisemitický pohyb. Dreyfus je totiž židovského náboženstva a tak všetkých tých, ktorí ho zastávajú, držia za židov a teraz celý hnev obrátil sa oproti všetkým židom.

KRAJINSKÝ SNEM

Dňa 18-ho januára vydržovala jak snemovňa vyslancov, tak aj snemovňa magnátov krátke zasadnutie, na ktorom bol prečítaný kráľovský prípis, ktorým sa druhá sessia snemových zasadanií otvára.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 19-ho januára. Dnes sa previedla voľba podpredsedov a zapisníkov. Za podpredsedov boli jednohlasne zvolení dosavadní podpredsedovia: Albert *Berzeviczy* a *Ludvik Láng* a za zapisníkov zvolení boli: *Juraj Dedovich*, gróf *Koloman Eszterházy*, *Ján Hock*, *Mikuláš Lakatos*, *Anton Molnár*, *Ladislav Nyegre*, *Benjamin Perczel* a *Štefan Rakovszky*.

Zasadnutie dňa 20-ho januára. Dnes sa previedly voľby do jednotlivých odborov snemovne, čím sa sriadenie snemovne vyslancov dokončilo.

Zasadnutie dňa 21-ho januára. Po zvolení hodnostárov snemovne a po zvolení odborov, snemovňa dnes začala riadnu prácu a síce začala a aj dekončila pojednávanie návrhu zákona o povolení rekrútov na bežiaci rok.

Proti návrhu hovoril *Koloman Thaly*, zazlievajúce ustavičné zbrojenie a zaopatrovanie vojska vždy novou a novou zbraňou, čo stojí ohromné peniaze; žiada, aby honvédi dostali kanóny. Ponevác je rečník privržencom neodvislej strany a tak nechce mať nič spoločného s Rakúskom, práve preto návrh neprijíma, lež žiada samostatnú armádu.

Franc Bolgár člen *Apponyiho* národnej strany návrh prijíma, sputuje sa ale, že ktoré vojenské ústavy budú už tohoto roku na jaseň otvorené.

Gróf *Benyovszky* zazlieva, že pri vojsku s mužstvom prisne nakladajú, a že rezervistov v lete, počas najtuhších robôt, volajú na cvičby.

Minister honvédstva barón *Fejérváry* odpovedal na prednesené poznámky. Čo sa týče zbrojenia vojska to je potrebné, lebo by sme ináč zaostali za ostatnými národami Európy, práve preto keď niekde vynajdu nejakú novú dôkladnejšiu zbraň, tú musíme aj my zaopatriť a vojsko ňou vystrojiť a tak stará zbraň stane sa zbytočnou. O nových vojenských ústavoch povedal, že na jaseň bude otvorená vojenská škola vo Veľkom Várade, v Pätkostoloch a v Šoprone. Ohľadom povolávania rezervistov v lete na cvičby odpovedal minister, že sa tomu nateraz nedá odpomôcť, lebo veľké manévry sa v lete vydržávajú a na tie sa musia rezervisti povolať.

Po ministrovej reči bol návrh vo všeobecnosti prijatý. Pri podrobnom pojednávaní *Ján Molnár* žiadal rozmnoženie knazov pri vojsku.

Minister *Fejérváry* odpovedal mu, že rozmnoženie knazov pri vojsku není potrebné, lebo vojsko není po-

volané k tomu, aby mužstvo vyučovalo náboženstvu, o toto sa majú kňazi postarať prv, než šuhajci prídu za vojakov.

S tým bol návrh o povolení rekrútov aj podrobne prijatý.

Zasadnutie snemovne dňa 22-ho januára. Toto zasadnutie úplne vyplnilo odpovede na interpellácie. Minister vnútra *Perczel* odpovedal na interpelláciu *Buzátha* v záležitosti biskupskej cesty sedmohradského biskupa grófa *Majlátha*. Minister odpovedal, že grófa *Majlátha* preto prijali tak chladne v Déve, lebo bezprostredne pred svojou cestou vydal taký pastiersky list, ktorý rozhorčil aj tých najlepších katolíkov. Následkom tohoto pastierskeho listu výbor, ktorý sa bol sriadil pod predsedníctvom fíšpána cieľom slavnostného uvítania biskupa, sa rozišiel a biskupa v meste nikto neprivilal. Toto sa nestalo následkom tlaku, lež dobrovoľne a tak ani nezavedie vyšetrovanie.

Minister pravosúdia *Erdély* odpovedal na interpelláciu *Rakovszkého* v záležitosti vyšetrovania vo varínskej voľbe. Vyšetrovanie nedeje sa pomaly, lebo kráľovský súd musel vypočuť 150 svedkov. *Trenčínsky* kráľovský fískalát zadal opozdeno návrh obžaloby a minister prisľúbil, že dá vec vyšetriť.

Odpovede byly v známosť vzaté. Najbližšie zasadnutie bude 25-ho januára a vtedy snem započne rozpočet pojednávať.

Ružomerská a varínska voľba.

Po tieto dni sa uprázdnilo dva volebné okresy, síce odumretím *Juliusa Mattyasovszkého* ružomerský a poďakovaním sa *Alexandra Sipekyho* varínsky okres.

V obúch okresoch je kortešačka už v plnom prúde. V obúch okresoch bude sa biť ľudová strana s liberálnou. V obúch okresoch vystúpia tak vynikajúci liberálni mužovia, že sa vopred dá s celou istotou predvídať, že v obúch okresoch zvíťazia liberálni kandidáti.

V Ružomberku vystúpil ministerský radca *Jozef Angyal*, rodom Ružomberčan s programom liberálnej strany a *Andrej Hlinka* s programom ľudovej strany. *Jozefa Angyala* prosili o prijatie kandidátstva nielen liberáli, lež aj dôvernici ľudovej strany v Ružomberku. Už aj z tohoto vidno, jak veľmi obľúbený je v celom okrese *Angyal*, keď mu ablegátstvo ponúkli nielen liberálne smýšľajúci občania, lež ešte aj privrženci ľudovej strany. O *Jozefovi Angyalovi* vyslovili sa pekne aj v *Turčianskom Sv. Martine* vychodiace „*Národné Noviny*“, nazvúc ho mužom čestným, spravodlivým. O „*Národných Novinách*“ nikto nebude predpokladať, žeby časopis tento bol priateľom liberálnej strany a z jej lona pošle vládu. Keď tedy aj takýto, liberálnej strane neprajný, nepriateľský časopis o kandidátovi liberálnej strany musí len pekne, chyályhodné veci písať, nech sa nikto nečuduje, keď sa okolo takéhoto kandidáta ohromná väčšina voličov shromažďuje a teší sa, že mohla dostať za svojho zástupcu na sneme tak vynikajúceho muža.

V tomto okrese je namáhanie ľudovej strany úplne marné. Darma sypí zlostou časopis „Slovenské Listy“ v 10-tom čísle, nazývajúce hnusnou, podlou zradou ten skutok ružomerských, udajne k ľudovej strane patriacich voličov, že mandát ponukli Jozefovi Angyalovi. Títo mužovia preto nedopustili sa žiadnej zrady, lež iba to konali, čo im ich vlastenecký cit kázal, iba to spravili, čo držali za prospešné a osožné pre ružomerský okres. Títo rozšafní mužovia sú nie mizerné duše, jakými ich nazýva horemenovaný panslávsky časopis, lež sú úctyhodní mužovia, ktorí sa nedajú sklátiť, nastrašit hlúpym krikom ľudárov, nedajú sa nabaláchať, lež konajú to, čo uznávajú za dobré a osožné. Darma strašíte čierni ľudári peklom, rozumný človek sa vás nikdy nezľakne.

Ľudári dosiaľ vždy plnými ustami kričali, že sa liberáli iba okolo plných, masných hrncov shromažďujú, že iba za týmito chodia, že sú iba pre veľké masné platy liberálmi. Jestli kedy škarede cigánila ľudová strana, tak to spravila vtedy, keď toto roztrubovala svestom. Že sú nie liberáli za platy liberálmi, lež že si je iba ľudová strana vstave privrzcencov získať poskytnutím rozličných platov, tedy masnými hrncami, to soznal časopis „Slovenské Listy“, píšuc, že tým ľudárom, ktorí sa osvedčili za Jozefa Angyala, odtiahnu platy od fúzov.

Nuž čo povie na toto tá tak veľmi čistá ľudová strana? Hľa jej časopis bol prinútený tým strašit jej privrzcencov, že im odoberú platy jak budú s liberálmi držať. A títo mužovia radšej opustia platy a pridajú sa k liberálnej strane, lebo vidia, že ľudová strana chce vlast našu milú priviesť do zľazy, kdežto liberálna strana priviedla ju do rozkvetu.

Nech žijú liberálne smýšľajúci voličia ružomerského okresu, nech sa nedajú strašit práznym krikom ľudárov, lež nech smelo vyvolávajú: nech žije Jozef Angyal, ablegát ružomerského okresu!

Vo Varíne vystúpili dvaja katolícki kňazia, asice ostrihomský kanonik Štefan Rossival a nitriansky profesor klerikov Ján Markovics. Rossival vystúpil s programom mimo strán, Markovics ale s programom ľudovej strany.

Nuž et. voličia varínskeho okresu, voľte si teraz zpomedzi dvoch kňazov, z ktorých jeden, ostrihomský kanonik nepriznáva sa k ľudovej strane, lebo ju drží za škodlivú pre vlast. Voličia varínski môžu teraz rozmýšľať nad tým, čo ľudová strana tak veľmi blása, že totižto kto nepatrí k ľudovej strane, že ten nemôže byť ani dobrý katolík. A hľa ostrihomský kanonik, kňaz od boku ostrihomského primasa nielen že sa nehlási k ľudovej strane, lež aj vystúpil proti nej. Nuž a to už len nemôže nikto predpokladať, žeby ostrihomský kanonik nebol dobrým katolíkom.

Hľa aj tu sa dokázalo, že ľudári len mámia svet, len klamú ľudí, aby si nashromaždili privrzcencov a pomocou týchto dosiahli svoje sobecké ciele. My sme vždy hlásali, že tá otázka, či je kto dobrý katolík, ani najmenšiem nezavisí od toho, či patrí k tej, lebo onej politic-

kej strane. Aj teraz sa dokázalo, že sme mali vždy pravdu, keď sme protestovali proti tomu tvrdeniu, že liberál, alebo k neodvislej strane patriaci človek nemôže byť dobrý katolík.

Na výsledok varínskej voľby sme zvedaví, lebo dobre vieme, že ľudári budú strašit, budú broziť, použijú všetky dovolené a nedovolené prostriedky, len aby sa víťazstva domohli. Pán Boh ale nedá spravodlivej veci padnúť, a dozaista dopomôže k víťazstvu kanoníkovi Rossivalovi, ktorý čo dobrý katolík bude na sneme zastávať práva katolíckej cirkve a brániť záujmy ľudu.

Na konci ešte prosíme et. varínskych voličov, aby sa nedali strašit, lež aby neobrožene hlasovali na toho, ku komu ich tiabne vnútorné presvedčenie.

DOPISY.

Orava, dňa 23. januára 1898.

Otený Pán Redaktor!

Z liptovskej strany od Ružomberka, z trenčianskej zase od Varína veje vetrík studený a prináša zvest o nastávajúcich tam dvoch voľbách. V jednom okrese zomrel v druhom zaľakoval ablegát; — chystajú sa stránky k boju. V Ružomberku, ako počívame, budú bojovať Ružomberčania, oba kandidáti a totižto synovia mesta toho. Vo Varíne zas kňaz, proti kňazovi bude stáť. Ľudová strana teda zas táhá zpoza kochov Lepsényovské spisy o voľbách, ale teraz snáď nebude už mať chuti svoje kúsky nezbedné prevádzať, lebo aj príroda ju v tom prekáža. Zima je, a vtedy sa pospolitému ľudu politiky nechce.

Čo ale my Oravci? My sa zabávame, veselo trávimе fašiangy. Dňa 4-ho januára bol v Dolnom Kubíne bál aristokratický — na 5-ho februára ale veľký stoličný bál sa má vydržiavať pod záštitou veľkomožnej panej podžupanky. Riaditeľský sbor pozostáva: čestný predseda L. Kürthy; predsedovia A. Kubinyi a J. Csillaghy. Výkonný výbor pozostáva zo sedemnástich a riaditelia zo 120 údov. Bál bude vydržiavaný vo všetkých miestnostach panského hotelu. Čistý výnos zábavy sa má vynaložiť na základinu alumnea pre chudobných žiakov chodiacich do dolno-kubínských škôl. Vstupné pre jednu osobu 1 zl. pre rodinu 3 zl.

Cieľ zábavy je sfachetný, bár by výnos doniesol stá a stá; — úfnosť je, že zo všetkých strán stolice dohrnú za hostia.

Dač zvláštného tu nemáme nového. Sňahu pri málo a zima dosť tuhá. Železnicu veselo a usilovne stavajú, nedbajúce na zimu.

Budúčne sdelím niečo viac.

S úctou

Furman.

Turany, turč. stol. 23. januára.

Otený pán Redaktor!

Už som mnoho dopisov čítal v týchto novinkách, ale z našej obce ešte nie, a tak chytám sa pera, aby et. spolučitateľom týchto noviniek niečo sdelil, prosiac, aby ste vy opravili chyby v mojom písme.

Sdelím najprv čo je radostného. Radostné je to, že počnúc od Kráľovian začali stavať železnicu do Oravy

a my, ponač je tam i hodne cudzích robotníkov, Talianov, ktorí sú majstri v stavaní železničných dráh, môžeme teraz za dobrý groš popredať už či vajec, masla, udeniny alebo zemiakov. Cudzinci kupujú všetku svoju výživu a tak groš, čo zarobia, ostáva tu. Ale my ženati máme preto aj trochu pokuty. Nedaj bože vymodlikat si od ženy praženice alebo kus masla na chlieb, všetko nám odnášajú pre tých Talianov, ba ešte ani len klobásy niet toľko v kapusnici ako predtým, i tie nám skupujú Taliani. Nuž mohli by sme teda zo živnosti všetko popredať, ale sami málo máme napredaj, lebo jar je ešte ďaleko.

Čo je smutné je to, že nám oziminy zle stoja. Sňahu málo, raz popusti, voda stojí na poliach a nato zase zamrzne. Takýmto spôsobom nám oziminy vymrznú a ne jeden gazda bude musieť siať znova, ak sa len počasie nepremení. Veru žiadame si prajnejšie počasie, lebo inak bude s nami na jar zle.

Ináč nového nemám čo písať, chyme ešte to, že sme chvala Bohu zdraví a spokojne nažívame.

Ostávam s úctou

Turanec.

Vyšný Kubín, dňa 24. januára 1898.

Mnohovážny Pán Redaktor!

So všetkých strán našej milovanej vlasti čítame dopisy v tomto našom obľúbenom časopise, z ktorého sa dá mnoho poučiť, totiž: aby sme zostali stále vernými občanmi našej vlasti, a nedali sa žiadnym vábením sklátiť, ďalej dočítame sa z neho, kde sa čo dobrého, ale aj kde sa čo zlého prihodilo.

Naša obec leží pod Chočom od poludňajšej strany, od polnočnej strany ale vypínajú sa dve skaliská, na ktorých v drevných časoch boly vystavené dva hrady, čo až podnes menujú sa Medzihrady.

Pod týmito skaliskami máme naše role, z ktorých keď sa riadne obrábajú, dostávame aj dosť dobrú a hojnú úrodu, lebo sú poludňajšiemu slnku vystavené.

Pri hojnejšej úrode dá sa niečo aj usporiť; naše gazdinky prinášajú do Dolného Kubína a niekedy aj do Ružomberka na predaj obilie, mlieko, maslo, vajcia, drúbež atď. z čoho do roka dosť pekný groš zarobia, len tú jednu chybu majú, že utržené peniažky z väčšej čiastky obracajú na luxus, to jest na nádheru, mužskí ale radi besedujú v hostinci pri pálenke. Minulý týždeň jeden z občanov menom Ján Jurák ináč Kresák slávil svojmu pastorkovi svatobné namlúvanky, pri ktorých pravda nechybela pálenka, táto mu natoľko pochutnala, že sa nechcel dočkať svatby, ale neprestajne, neviem už či z radosti, a či zo zármutku lial do seba tú nešťastnú okovitku, ktorá ho na tú zlú cestu priviedla, že sa stal samovrahom, lebo dňa 18. januára vnišiel do stodoly, a tam sa obesil. Hľa! kam privedie ľudí nemierne pitie pálenky.

Som s úctou

Kubínsky.

Cestou z jarmoku.

Ján: Pán Boh s nami!

Ondrej: I Duch svätý! Tiež sa už domov poberáte švagre?

Ján: Nuž čože by tam robil do večera, voly som predal a hľa tieto junce som zase kúpil, na ktorých azda len dačo prirastie do jari. Kúpa sa

mi zdá nie planá, len aby ich Pán Boh chránil od škody.

Ondrej: Veru sa jest čo obávať pri tejto ladovici, ale dobre urobíte aj vy, keď si ich stisnete tu do toho garádu za mojimi volmi, nech radšej idú sňahom pomaly, ako by sa mali na tejto ladovici rozčesnúť.

Ján: Ďakujem vám za poradu. Veru pravdu máte, bo obozretnosti nikdy nezbyva. Švagre! Ale ste nevideli nášho ablegáta Rakovszkého na jarmoku?

Ondrej: Čerta nášho, veď vari dobre viete, že nášho sme 13-ho pochovali.

Ján: No ja som ho veru videl i s našim p. farárom a mohol by sa zabožiť, že sa tí pre voľbu sem dohrnuli.

Ondrej: Už je to ver nie dobrý znak švagre, keď ablegátskych kandidátov ľudári po jarmokoch hľadajú. Veď ste im švagre mohli poradiť, že toho bude na výber o mnoho viac o Pavle v Lupci.

Ján: Ja tak počúvam, že vari náš p. farár by rád vystúpil, lebo veď nám už na konto toho ani len koledy nebral.

Ondrej: Lahko je sýtemu almužnu odpustiť. Čo ale na to povie pán rector? A potom nech by vám bol aj zôsyp, ba aj celý farský majetok daroval, aj vtedy sa len musí i naďalej na kázne pripravovať, a nie na rečenie do snemu. Na pohrebe nášho ablegáta som dobre počul, keď mu náš farár povedal: «Ondrejko môj, ani sa len darmo nenamáhaj, lebo my pri tebe držať nebudeme.» A to boly slová, keď aj nie celkom prajné pre ľudákov, ale triezve.

Ján: Nuž ale aj vy ste boli na tom pohrebe?!

Ondrej: Bol som veru a ani času mi nezbyvalo pre pilnú prácu a preto som si aj začal pomýšľať, že ho aj bezo mňa do pokoja matky zeme pochovajú. Ale zvedavosť ma trápila. Verte mi, bol som veľmi zvedavý, že ako to bude ten matrikár pochovávať, a kto mu bude pritom minštrovať. Lebo viete náš pán farár už od troch rokov ustavične káže, že žiadon liberál dľa obradov cirkve a skrze kňaza sa nepochová.

A hľa čo som videl?! Nie jeden ale štyria p. farári -- a to s tou najväčšou pompou -- ho pochovávali. Toto ma až veľmi prekvapilo, a preto som začal rozmýšľať o rečiach nášho pána farára a o tom, kto má pravdu. Ak náš p. farár svoje reči drží za všeobecnú pravdu, tak tí páni farári, čo ho pochovali, urobili to zo zisku, ak to ale urobili dľa príkazu cirkve, tak sa náš pán farár pocigánil.

Ján: Nech ho len milostivý Boh príme na milosť.

Ondrej: Aj jeho protivníka, chudáci si pred rokom nepomysleli, že sa zídu v mene Všemohúceho Boha. Nech im Pán Boh dá večné odpočinutie a nech živí Jozefa Angyala, budúceho ablegáta liberálnej strany.

Ján: Nech žije!

—x.

BESEDNICA.

Chlieb.

Napísal: Viktor Oblak.

— Daj nám jesť, mamička, daj nám jesť!... Sme hladní!... Daj nám jesť, lebo zomreme od hladu!... Takto jaskaly deti jedného zimného rána v malom príbytku robotníckom, keď povstaly so svojho slameného lôžka pokrytého roztrhanou plachtou.

— Len potrpte trochu, detičky moje, len potrpte! — uspokojovala ich matka, na jejž tvári bieda a zúfalstvo hlboké stopy ponechalo. — Hneď dostanem chlieb... Poshovajte len trošku!... Pomoc už nedá na seba dlho čakať; budzte len spokojné; príde už skoro a budete mať chleba...

Takto prehovarila žena utlumeným hlasom a bozkávajúc svoje deti, tajne pozrela na svojho manžela, ktorý neďaleko nej stál s ovesenou hlavou bez toho, aby bol slova preretkol.

— Drahá mamička, daj nám aspoň len kúsok chlebička!... Daj nám, nech si aspoň trochu hlad zaženieme... Len kúsok, barsjak malý kúštiček chleba!... znova srdecelomným hlasom pýtaly deti.

Manžel siahal po klobúku a odišiel.

— Ešte raz oprobujem, a budem hľadať prácu, tlumene hovoril sám k sebe, keď vyšiel na ulicu. Potácajúc sa kráčať po ulici za dlhší čas. Konečne premohol svoju nerozumnosť a ponáhal sa k svojmu bývalému zamestnávateľovi.

— Už ste zase tu? — pýtal sa udivene majiteľ dielne.

— Veľkomožný pane!... Jestli by ste predsa mali nejakú malú prácu... Pokorne vás prosím... riekol tlumene muž, sklopiac svoj zrak na zem.

— Vy chcete odo mňa prácu?

— Is najmenšou sa uspokojím, pán veľkomožný!...

— Máte rozum?

— Smilujte sa nado mnou!

— Čo myslíte?... Kde mám vziať pre vás prácu?...

— Všetky moje sily sú vaše, pán veľkomožný... Nemusíte mi nič viac dať, len pár krajciarov denne, aby som svojich udržať mohol pri živote... Pán veľkomožný, smilujte sa, budem vám za to otrokom po celý čas svojho života...

— Človeče, už som vám storaz povedal, že nemám práce, nemožem vás zamestnať...

— Pán veľkomožný, žena mi doma zomre hladom...

— A či som vám ja kázal, aby ste sa oženili?

— Deti mi mrú od hladu...

— Čo je to za luxus mať deti... A ešte hovoríte že sa vam zle vedie?...

— Nerozumiem to, pán veľkomožný... Nerozumiem... Jaký luxus? Nemám ani pochopu...

— Nuž či ste prišli na svet s deťmi? Však, že nie? No vidíte!... Teraz už rozumiete — konečne!

— Smilujte sa predsa!...

— Počujte, vy ste taký ako pijavica; sotva sa vás vie človek striasť!

— Pán veľkomožný, vo dne v noci budem pracovať!

— Skončili sme...

— Budem poctivým, statočným robotníkom...

— Tam sú dvere!

— A to je skutočne vaše posledné slovo?...

— Žobrák, ak sa nesoberiete, naskutku vás dám vyhodit'...

Robotník tackajúc sa, vyšiel von.

— Dotieravá to háveď — hundral v sebe majiteľ dielne keď robotník odišiel — vie, že nemá práce ani pre tých, ktorých som ešte zadržal, a predsa mi chodí na krk. Veď ho len nemôžem darmo platiť.

Úbohý robotník, otec troch hladujúcich detí vyladal potom svojich prvších zamestnávateľov, rozpo-vedal im svoju biedu, odporúčal im svoje zdravie, svoj život za trochu práce aby vzbudil v nich kus súcitu, ale marne, nikde nedostal práce.

Pozde večer, sám hladný a zúfalý navrátil sa do svojho bytu kú svojim.

— Dostal si nejakú prácu? — pýtala sa ho vo tme manželka traslavým hlasom.

— Nie! — odvetil manžel tupo.

— Pre Kristove rany, čo si počneme? — bedá-kala žena,

Manžel pohnul plecóm a viac neprehovoril ani len slova.

Manžel a manželka celú noc nezažmurili ani oka; tajac svoj dych, naslúchali jako sa deti prehadzujú na biednom lôžku a hovoria akési nesúvislé slová v zimničnom sne.

Jaknáhle začalo slnce vysielat' prvé paprskély, deti sa prebudily.

Manžel sa strojil k odchodu.

— Kam chceš ísť? — pýtala sa ho úzkostlive manželka.

— Chcem vás zachrániť od hladu.

— Jako?

— Nepýtaj sa!... Onedlho som tu!... Očaká-vajte ma!...

— Mamička, drahá mamička, — ozvalo sa pre-budené dieťa — tak mi zučí v hlave!... Tak ma hlava bolí.

— A mňa tak tlačí čosi okolo srdca — ponoso-valo sa plačlivým hlasom druhé.

— A ja sa už neviem ani pohnúť!...

— Mamička, milá mamička, daj nám niečo zjesť, veď sme už tak dlho čakaly!... — prosily plačlivým hlasom prebúdzajúce sa deti.

— Otecko hneď príde a donesie nám niečo! — potešovala matka s uboleným srdcom svoje hladné detičky.

— Ale mamička, veď nám vždy len sľubuješ, sľu-buješ a nedostávame nič!... plakaly biedne deti.

— Len sa uspokojte za chvíľku... hneď príde dobrý otecko!... — potešovala ich matka.

V tom vstúpil do biednej chyže otec v rukách s tromi chleby.

— Deľte sa detičky moje, jedzte, zažeňte hlad! — hovoril otec, laskave hľadiac na svoje hladom vyci-vené dietky.

— Povedz nám meno nášho dobrodincu, ktorého naša bieda pohla; pomodlíme sa za neho; — hovorila

trochu potešená matka, krájajúc chlieb ručičky vystierajúcim deťom.

— Pozdejšie poviem! — riekol manžel a znova so chystal k odchodu.

— Nebudeš s nami jesť? — pýta sa ho trochu zarazená manželka.

— Ja som už jedol.

— Kde?

— Veď ti poviem.

— Ostaň teda s nami...

— Musím odísť...

— Kam?

— Pozdejšie ti poviem... — riekol a s tým vybehol z chyže.

Sotva že vyšiel na ulicu, jedon policajt pristúpil k nemu a oslovil ho:

— Nevideli ste toho človeka, ktorý pred chvíľkou ukradol tri chleby tu u susedného pekára?

— Videl!

— Neviete kto to bol?

— Ja som to bol!

— Vy?

— Ja!

— Teda netajíte!

— Nie ja!

— Teda ma nasledujte!

— Idem!

— Už ho chytili! — Aký zlodej! — No, ten sa chytrý dostal do pasce! — Sláva policii! — No, tomu sa zle povodilo! — Bedár! — A jakú nevinnú tvár robí! — Hahaha! — Ako nevinný baránok! — No, tomu chytrý oblámu rožky! — Takéhoto človeka by nemali uväzniť? — Taký darebák je všetkého schopný! — Nemá ani za mačny mak studu! — Takto a podobne kričali ľudia po uliciach, kade viedli zlodeja.

Avšak zlodej myslel len na svoju ubiedenú manželku a na svoje vyhladovelé detky, ako si teraz chlebom tísia svoj veľký hlad a s vďakou rozpomínajú sa na svojho otca. Ubohý bedár mal len jednu prosbu a tá bola, aby jeho žena a deti nevedely ako im zaopatril chlieb a aby nemusel viac vidieť ich vyhladovelé, vycivené tváre.

— Naničhodník! — Zlodej! — reval zástup! — Mal pracovať!... Všade je dosť práce!... Takému leňochovi hnuší sa práca!... Radšej ide kraďnúť!...

HOSPODÁRSTVO.

Sadenie stromov v zamrzutej zemi.

Jako vieme, strom následkom presadenia viac-menej trpí, čoby sme ho jak pozorne presadili, asíce trpí preto, že sa pri presadení korene stromu potrhajú, úrazy utrpia.

Čím v lepšom stave vykopeme korene stromu a čím viac zadržia tiež prirodzenú polohu aj v novej jame, tým ľahšie sa prijme, a presadený strom tým lepšie rastie ďalej.

Aby sme korene mohli cieľu čím najprimeranejšie vykopáť, najlepšie spravíme, keď strom v takej dobe presadíme, keď je pôda zamrznutá, tedy keď pôda pevno je primrznutá ku koreňom. Keď vtedy nejaký strom vykopeme, všetká zem ostane tam na koreňoch a tak ho môžeme so všetkým presadiť do novej jamy.

Len nato treba pozor dávať, aby aj táto nová jama

bola tak hlboká a asi tak priestranná, jako tá, z ktorej sme strom vykopali.

Jaknáhle sme strom spolu s primrznutou zemou v novej jame umiestili, prázdne miesta vyplňme zemou, vrch posypme ale drobnou slamou, trusom, alebo niečím podobným, aby zima veľmi neúčinkovala na korene aj ďalej, lebo v tom páde strom môže ľahko vyhynúť.

Na jar, jaknáhle zem rozmrzne, medzi koreňami stromu a stenami jamy povstanú prázdny, ktoré, jaknáhle sme ich spozorovali, musíme kyprou zemou vyplniť a vodou poliať.

Týmto spôsobom možno aj veľké stromy najistejšie presadiť. Aby sme v zamrzutej zemi mohli ľahšie pracovať, dobre je, keď okolo patričného stromu ešte na jaseň, pred nastúpením mrazov hrádzu vykopeme, pravda hrádzu musíme v takej diaľke vykopáť, aby sme korene stromu nepoškodili.

Zachránenie zamrznutých rastlín.

Keď nám nejaká rastlina zamrzne, z toho ešte bezpodmienečne nenasleduje to, že rastlina tá musí aj vyhynúť, lebo jesto spôsob, pomocou ktorého možno zamrznuté rastliny ochrániť.

Predovšetkým musíme to vedieť, že zamrznutá rastlina vlastne vtedy vezne zkažu, keď zamrzlina pustila, jestli že sa totižto odmrznutie rýchle dialo. Dostatočné je 8—10 stupňové teplo, aby zamrznutú rastlinu behom pár okamihov vykynožilo. Zamrznutých čiastok rastliny nikdy sa nesmieme dotknúť holou rukou, lebo toto malé teplo dostačí k tomu, aby rastlinu shubilo. Toto je príčinou aj toho, že kto v zime sbiera vrúbliky, a tieže reže holou rukou bez rukavíc, ten dostane chybné, škvrnaté vrúbliky, lebo teplota ruky konáriky shubila. Najväčšiu škodu utrpí ale zamrznutá rastlina vtedy, jestli že na ňu odrazu a bezprostredne padnú slnečné paprsky, alebo keď túže na teplé miesto uložíme. Týmto sme patričnú rastlinu úplne zabili.

Berúc toto do ohľadu, samo od seba nasleduje, že jako máme zachádzať so zamrznutými rastlinami, aby sme ich, nakoľko je to možné, ochránili.

V črepníkoch zamrznutým rastlinám tedy najľahšie tak pomôžeme, keď ich na také chladné miesto uložíme, kde len pomaly odmrznú, a kde nebudú vystavené slnecu, lebo jak by nane padly slnečné paprsky, zamrznuté čiastky hneď očernejú a zkažu vezmú.

S takými zamrznutými rastlinami, ktoré sa dajú s miesta ľahko odstrániť, smelo môžeme tak zachádzať, jako zvykli zvlášte v Nemecku a Francúzsku. Tam totižto zamrznuté rastliny na jar po jasných chladných nociach chladnou vodou oblievajú včasne rano, ešte pred východom slnka. Toto polievanie dá sa tak vysvetliť, že voda na rastline zamrzne a ľadovú kôru tvorí na nej, alebo keď aj neutvorí ľadovú kôru, ale aspoň následkom vyparovania sa, odmrznutie rastliny deje sa pomalšie, čo je v takomto páde, jako sme to už pripomenuli, veľmi žiadúce.

Týmto sa dá vysvetliť aj ten často vídaný úkaz, že zamrznuté rastliny na vysokých, severným vetrom vystavených výšiniach o moc zriedkavejšie vyhnú, než na nižšie ležiacich chránených miestach. Odmrzanie rastlín na takých miestach, kde sú tie vystavené chladným vetrom deje sa len veľmi pomaly, kdežto na chránených miestach, kde sa slnečné paprsky oprú, odmrazanie deje sa o moc rýchlejšie.

Z tohoto môžeme si brať to naučenie, že pri zachránení zamrznutých rastlín hlavnou vecou je, aby sa odmraznutie čím pomalšie dialo a aby sme takéto rastliny chránili pred slnečnými paprskami.

Gróf Ludvík Tisza zomrel. Gróf Ludvík Tisza, mladší brat Kolomana a Ladislava Tiszu, strýc grófov Štefana a Kolomana zomrel po dlhotrvajúcej nemoci v Budapešti dňa 26. t. m. v 65. roku svojho života. — Gróf Ludvík Tisza nadobudol si na poli verejného života veľkých zásluh. Začal účinkovať už r. 1861 a od tých čias neprestajne bral účasť vo verejnom živote. R. 1871 za Andrássyho stal sa ministrom premávky, r. 1873 skutočným tajným radcom a r. 1879, keď strašná povodeň zničila utešené dolnozemske mesto Segedín, vláda ho vyslala ako kráľovského komissára k prevedeniu ochrany prác ako aj k znova postaveniu brehu rieky Tiszy. Ludvík Tisza v tomto svojom poslaní nadobudol si nezapomenuteľných zásluh, ktoré samé mesto odmenilo tak, že Tiszu zvolilo za čestného meštana, jeho podobizňu dalo odmaľovať pre radnú sieň a jednu veľkú ulicu pomenovalo dľa jeho mena. Zásluhy Tiszove okolo znovupostavenia Segedína jeho veličenstvo kráľ odmenil tak, že roku 1883 pozdvihol Tiszu do *grófskeho* stavu s prádikátom; *segedínsky*. Od tých čias zastupoval na sneme I. okres segedínsky a ako predseda vykonného výboru nadobudol si všeobecného uznania okolo stavby nového parlamentárneho domu. V kabinete Wekerleho bol za 2 roky ministrom pri osobe jeho veličenstva. V poslednom čase stále chorľavel a jeho posledným vystúpením bolo, keď lanskeho roku v septembri vodil nemeckého cisára Vilhelma v parlamentárnej budove. Jeho obličková nemoc sa vždy horšila, až konečne premočila jeho silnú telesnú sústavu a gróf Tisza popoludní dňa 26. t. m. zomrel. Nebohébo vyznamenal kráľ i viacej rádmi a od nemeckého cisára r. 1893 dostal rád Červeného orla prvej triedy.

Predseda snemovne veľmožov. Vilhelm Tóth sa už natoľko zotavil, že ocestoval z Viedne do Nitry, kde za dlhší čas pomešká v dome svojho zata, hlavného župana Thuróczyho. Je nádej, že starý pán úplne vy-zdravie.

Kupeckí pomocníci Gabrielovi Barossovi. Kra-jinský spolok kupeckých pomocníkov uzavrel, že dá zhotoviť na sochu Barossovu palmovú ratolesť z bronzu, čo znak vďaky kupeckých zamestnancov za zavedenie nedeľnejšieho odpočinku. Na palmovej ratolesťi visieť bude široká bronzová stužka s nápisom: «Kupeckí zamestnanci — zakladateľovi nedeľnejšieho odpočinku». Ratolesť pripevnia na postament Barossovej sochy, ktorá bude pravdepodobne 9. mája, vo výročný deň smrti Barossovej odhalena.

Sv. otec popustil. Zmienili sme sa už, že pápež vydal nedávno prísne pravidlá a poriadok pre františkánov, následkom ktorých viacerí reholníci vystúpili a ešte viacerí chceli vystúpiť. Na to prior františkánskeho kláštora v Segedíne predostrel prosbu pred pápeža, v ktorej poukázal na zlé následky sostrenia reholníckeho života a jeho prosba nezostala bez výsledku, lebo sv. otec nahliadol, že nový poriadok nedá sa zaviesť v Uhorsku pri tunajších zvláštnych pomeroch, a preto dotyčne uhorských františkánov vydané už breve opraviac, ponechal starý poriadok.

Nehoda na poľovačke. Gróf Jakub Zichy na svojom panstve v Boddkóváralsi usporiadal veľkú poľovačku, na ktorej brala podiel i jeho manželka. Počas strelby jedna zle mierená guľa prerazila ucho manželky grófovej. Na šťastie poranenie nenie ťažké a nebezpečné.

Vyznačený dobrodinec. Jeho veličenstvo kráľ známeho dobrodince, Gustava *Hermann*a, obyvateľa levočského, ktorý už asi pol milliona zlatých obetoval na školské, cirkevné a dobročinné ciele, vyznačil rytierskym krížom Franca Jozefa, — Slachetný Ludmil novšie obdaril i evanjelickú cirkev v Nemeckej Lupči (lipt. st.), kde odpočívajú zemské pozostatky jeho otca. Asice na cirkevné ciele tejže cirkve obetoval 3000 zlatých a slovenskej evanjelickej cirkvi v Kočiciach 100 zlatých.

Učiteľský sirotinec v Kecskeméte. Svojím časom boli sme aj my podali zprávu o tom, že vláda zamýšľa v Segedíne vystaviť veľký sirotinec pre učiteľské deti. Ale tak sa zdá, že pojednávanie medzi mestom Segedínoma vládou nemalo žiadany výsledok, čo dokazuje ten chýr, ktorý po hlavnomestských časopisoch koluje, asice že vláda vraj ten sirotinec chce teraz postaviť v Kecskeméte a síce pre 240 sirôt. Mesto Kecskemét je hotové ku stavbe prispieť tým, že daruje jeden million tehál a potrebný pozemok, šesť jutár zeme. Stavba tohoto sirotinca počne sa už na jar. Zároveň sdeľujeme i ten chýr, že mesto Kecskemét i v druhom smere účinkuje blahodarne. Uzavrelo totiž, že na pustách vystaví 3 školy, ktoré za tri roky vystavia. S týmito školami bude mať Kecskemét už 27 t. zv. pustových škôl.

Pomoc vlády. Minule sme sdělili, že minister vnútra na ulavenie biedy poslal do Torontálskej 10.000 zlatých a teraz zase poskytla vláda novú pomoc tamajšiemu biednemu obyvateľstvu, ktorého rady riedi hladový tyfus. Asice vláda v stolicách hladom navštívených sotre značný obnos dane, ktorú sú patriční dlžní. Sotrená daň obnáša 5 millionov a 125 tisíc zlatých. Z odpustenej dane pripadne na jednu osobu, poťazne na jeden pozemok 5—20 zlatých. Na takýto spôsob ľudu južných stolic bude tiež značne pomozeno.

Starý kňaz. Najstarším kňazom snáď i na celom svete je Alexander Hammer farár v Nienbergu. Tento kňaz münsterského biskupstva 5. apríla svätit má 70ročné jubiläum svojho kňazstva.

Nová medaila pre vojakov. Z príležitosti cisárskeho jubiläuma jeho veličenstva nášho kráľa Franca Jozefa založia novú vojanskú medaillu. Medailla visieť bude na čiernožltej hodbovnej stužke, na jednej strane bude podobizňa jeho veličenstva a na druhej nápis: „Signum memoriale“ (Znak pamiatky). Túto medaillu dostanú všetci v službe stojaci vojaci na pamiatku cisárskeho jubiläuma nášho kráľa.

Má štyri ženy. V Chicagu na 18 rokov do ťažkého žaláru odsúdili jedného v Amerike žijúceho Nemca istého Júliusa Tunteho pre mnohoženstvo. Tento chlapík totiž mal naraz štyri manželky.

Zlodeja obrazov dra Bélu Lenkeiho, keď ho tu odsúdili na poldruha roka, viedli policajti do Viedne, aby si najprv tam odsedel svoj trest tiež pre podobnú krádež, ktorú bol spáchal v jednej tamojšej obrazárni. Lež Lenkei chcel ujsť policajtom a neďaleko Prešporku skočil so železničného vlaku. Útek sa mu ale nezdaril, lebo pri skoku zlomil si nohu a policajti, ktorí hneď dali znak aby vlak zastal, našli ho sedieť na dráhe. Lenkeiho zaviedli najprv do prešporskej a potom do viedeňskej nemocnice, kde ho teraz lieča.

Turecký sultán ako otec. Nedávno sa v háreme tureckého sultána stalo, že jedna jeho dcérka následkom nešťastia utrpela ranu, o ktorej sa lekári vyslovili, že musí byť zašitá. Sultán sa hneď vyslovil, že on sám chce držať svoju dcéru na kolenách, keď jej lekár bude ranu sošívaf. Ale keď zazrel lekárske nástroje, sultán sa predsa vzdialil z izby s tým poznamenaním, že by sa nemohol dívať na to, keď lekár ihlou bude pichať živé mäso jeho milého dieťaťa.

Prestúpila na kresťanskú vieru. Wahrmannova dcéra, Reneé, ktorá sa rozsobášila v Izidorom Krausom, vydala sa opäť za veľkostatkára I. Beretvása. Pred sobášom dala sa pokrstiť prestúpiac i so svojou dcérou, pochádzajúcou z prvého manželstva na kalvínsku vieru. Z troch detí bývalého vyslanca Mórica Wahrmana teraz už len jeden syn ostal v židovskej viere.

Bojčeva odsúdili na smrť. Jako je to známo, bulharský vyšší súd na appelláciu štátneho zástupcu zrušil proti Bojčevovi a jeho spoločníkom pre zavraždenie nešťastnej speváčky Anny Simonevej prevedené trestné pojednávajúce a nariadil obnovenie pravoty. Druhé pojednávajúce malo ten výsledok, že súd kapitána Bojčeva a Noveliča odsúdil na smrť, a brata Bojčevovho zpod obžaloby oslobodil. Pre 5ročnú sirotu Anny Simonevej ustálil súd 5000 frankov náhrady.

Neverný šafár Správca Schossbergerovských statkov Gejza Ottocska defraudoval 26.800 zlatých a potom ušiel. Schossberger dal hneď neverného šafára kurentovať a defraudanta aj chytili v Kopenháge, v Dánsku a našli ešte u neho 23.000 zlatých a 6000 mariek. Zavedené vyšetrovanie zistilo, že Ottocska už dávno sa musel zaoberať s tou myšlienkou, že defrauduje a ujde do Ameriky, lebo učil sa anglicky a pilne študoval americké cestopisy. Ottocska bol aj predsedom Hospodárskeho spolku baraňanskej stolice. Tento spolok tiež oškodil o 8000 zlatých.

Prišiel o 780 zlatých. Kupcovi Österreicherovi v Ungvári bol jeden jeho prešporský priateľ dlžen 780 zlatých. Tento chtiac usporiť poštové útraty otelegrafoval Österreicherovi, že mu tie peniaze pošle od istého Kleina, ktorý pocestuje popoludní s tým a tým vlakom cez Ungvár, aby teda čakal ho na stanici a keď vlak dôjde, nech zavolá Kleinovo meno. Pán Österreicher ale neprečítaný telegramm vstrčil do vauku a šiel do kaviarne. Tu ale ktorýsi kellner vytiahol mu z vauku telegramm, prečítal ho a potom utekal na stanicu i s telegrammom. Vlak dojachal a kellner zavola: „Pán Klein!“ A pán Klein, ktorý osobne nepoznal Österreichera, po preukázaní telegrammu verne vyplatil kellnerovi 780 zlatých. Pán Österreicher teraz pátra po kellnerovi aby dostal svoje peniaze, o ktoré prišiel následkom svojej nebalosti.

Zhorel cukrovar. Vo Veľkých Šuranoch (nitrianska stol.) v tamojšom cukrovare vznikol oheň, následkom ktorého celá fabrika i so skladosm zhorela. Zhorelo nielen stávanie, ale i celé zariadenie, stroje a obchodné knihy. Ako vznikol oheň, nevedno. Skoda je veľká.

Nešťastie v baňach. V kamennouhelných baňach v Rešici, kde sa len lanského roku bolo udalo strašné nešťastie, pri ktorom prišlo o život vyše 50 ľudí, opäť udalo sa nešťastie. Asíce tieto dni, keď v bani pracovalo vyše sto ľudí, v bani nahromadený plyn vybuchil a plameň šľahal na všetky strany. Rýchla pomoc prišla, asi 90 haviarov oslobodili, desiatich ale našli už mrtvých. Popálené mrtvoly pochovali za veľkej sústrasti obecenstva. Prísne vyšetrovanie je zavedené.

Pálenka pripravila ho o život. Ján Piroch v Trnovci (lipt. st.) zomrel minulé dni náhlou smrťou. Lekárske zkúmanie dokazalo, že Piroch stal sa obeťou nemierneho pitia pálenky, ktorá ho otráвила.

Náruživosť zlý radca. Jozef Szivák, pletením košín zamestnávajúci sa mládenec v Csongráde zastrelil svojho mladšieho brata Štefana, lebo mu tento na košiny prichystané vrbové prúty vzal. Szivák po vražde sám, sa hlásil pri tamojšom okresnom súde, kde ho i hneď podržali vo vyšetrojúcom väzení.

Najhlbšie bane na svete. Najhlbšou šachtou v Europe, ktorá slúži k vydobývaniu kovov, je Vojtešská baňa v Pribrame, ktorá je 1200 m. hlboká a z ktorej, vyvážajú rúdu, obsahujúcu olovo a striebro. V Anglii je najhlbšia šachta v horách Predlentských u Manchestra, v ktorej v hĺbke 1060 metrov sa pracuje. Najhlbšia šachta na vyvážanie kovových nerastov je v meste Dolcsath, v Comvahlisu, táto ide 787 metrov pod povrchom do zeme. Všetky tieto čísla sú však malé keď ich porovnáme s hĺbkou nedávno shotovenej šachty Red Jacket zvanej v hutách Culumenských v Spojených štátoch. Táto šachta je takmer 1½ kilometra hlboká a teplota v nej neobsahuje viac než 31 stupňov Celsiusových.

Záhadná smrť. Gábriel Nyiri vojak slúžiaci v Čabe tieto dni navštívil svojich v Békéši, ale viac sa ku svojmu pluku nenavrátil. Začali ho hľadať a jeho mrtvolu našli neďaleko hradskej cesty. Jako zomrel, nevie sa. Vrechosť pátra či sa tu nejedná o nejakom nešťastí, vražde alebo o samovražde. Mrtvolu Nyiriho odviezli na Čabu.

Vystahovanie do Ameriky klesá. Zdá sa, že konečne i na Horniakoch začínajú nahliadať, že je Amerika nie viac tou zasľúbenou zemou, oplývajúcou mliekom a medom, jako ju vychvaľujú tí agenti, ktorí len z vlastného zisku nahovárajú ľud aby sa vystahoval do Ameriky. Aspoň o tomto svedčí tá úradná zpráva, dla ktorej sa zo Spiša minulý rok o polovicu menej ľudí vystahovalo do Ameriky jako predtým.

Prerobenie starých črievic. U nás, keď sa črievice potrhajú, tak ich už predáme handárom. Prostredkovanim handárov zas sa dostanú do fabrik na kožu. Tu po mnohom prerábaní spravia z nich kašu, z ktorej potom prešujú umele dorábanú kožu, tapéty a tomu podobné veci, ktoré zas prídu takým činom do obchodu. Vo Francúzsku cele ináč zaoberajú so starými črievicami. Tam rozoberú papuče na kúsky, povyberajú z nich klince, kožu za niekoľko dní vo vode močia, následkom čoho ona zmäkne a tak ju potom ku hotoveniu nových črievíc spotrebujú. Menovite z montepellerskej pevnosti z tamejších vojanských žalárov pride mnoho takej z umelej kože zhotovenej obuvedo obchodu, tak že nie jedna vysokopostavená francúzska dáma pyšno si vykračuje v svojich nových módnych črievičkách bez toho, že by sa jej len snívalo, že jednotlivé čiastky jej črievičiek menovite ale opätok nosil niekedy nejaký chudobný nádenník prv než za pár krajciarov odostali sa k handárovi, od neho do fabriky a odtiaľ potom na jej úhľadné nôžky.

Núdz a na Dolniakoch. Z Čaby oznamujú, že v Körladányi utvoril sa výbor ku odpomoženiu biedy, lebo v meste je 400 takých ľudí, ktorých musia stravou zaobstaráť. — Békešská stolica odhasovala 500 zlatých na cestovné trovy takých robotníkov, ktorí si idú na vidiek prácu hľadať.

Nákazlivé choroby. Z Levoče píšú, že tam šíria sa sypanice, následkom čoho väetky elementárne školy a dve školy museli zatvoriť. Dľa zprávy stolického lekára sypanice vystúpily v 27. obciach, šarlach v 22, a difteritis (záškrt) v 23. obciach panuje, následkom čoho i na týchto miestach sú školy zatvorené.

Biblia. Jako sa zmáha rozširovanie sv. písma, dokazujú nasledovné čísla. Len v samom Anglicku r. 1808. vytlačili 81.157 biblií. Toto číslo v minulom roku sa zvýšilo na 3.970.439. Nech sa páči ešte niekomu ponosovať, že sa nenáboženskosť zmáha!

Výborný prostriedok proti výtržnosťam. Ovšem vynášli ho v Amerike! Nedávno vzbúrili sa kdesi robotníci a počínali vždy viac a viac hroziť. Už ani voda nepomáhala, lebo ich oblievali aby sa rozišli, ani zatýkanie neosožilo, lebo účastníci sa priznať nechceli. Policajný úrad si teda pomohol iným veľmi podivným spôsobom. Poslal na miesto výtržností dva vozy; v prvom bolo 30 policistov a v druhom 30 fotografov. Akonáhle robotníci policistov spatrili, hneď sa vrhli na voz. Keď bola situácia najhroznejšia, odhalili na druhom voze záclonu a fotografi začali ich prácu. Keď toto robotníci spatrili, zakrývali si tváre rukami, čapiciami a razom dali sa na útek. Policii sa preda podarilo pomocou niekoľko podobizien páchatelov chytiť, ktorým teraz už tajenie nič nespomôže.

Vzácný obväzok. Všetci talianski zajatci, ktorí sa teraz z Afriky návratili, odišli s holýma rukama. Medzi vojakmi nachádza sa jeden Neapolitán, ktorý si doniesol summu 20.000 lír v bankovkách. Tieto bankovky totiž potrebovali svojho času jako flajstre na rany na abyssínskom bojišti a pacient týmto zvláštnym spôsobom liečenia zachoval si svoje vlastné obväzadlá na pamiatku. Stalo sa to takto: Po bitke u Adui padla Menelikovému vojsku do rúk tiež válečná pokladnica talianska, ktorá obsahovala mimo množstva zlatých a strieborných peňazí celé balíky talianskych bankoviek. Cenu mince znali Abyssínčania veľmi dobre, ale papiere počali hádzať do ohňa. To pozoroval náš Neapolitán, ktorý ranený ležal neďaleko a díval sa na počínanie víťazného nepriateľa. Toto mrhanie drahocenného papiera ho rozhnevalo a začal vykladať, že obrazy a nápisy na pa-

pieroch sú tajné posvätné symboly, ktoré zázračne rýchle liečia rany. Vzal hneď poriadnu hrst týchto „liečivých“ papierov a ukázal vojakom, jako majú tiež na rany prikladať. Abyssínčania toto uverili a prilepili si niekoľko bankoviek na svoje rany a ponechali aj jemu jeden balík zázračného papiera, aby si mohol tiež svoje rany nimi obviazať. Týmto spôsobom prišiel k 20.000 líram, ktoré šťastne priniesol so sebou domov.

K U O B R Á Z K U .

Zábavka detí.

Podávame pekný obrázok kresliča, ktorý načrtal zo života detí. Každý zná zábavky detí, ich radosti, ich žalosti, vieme čím sa tešia, nad čím sa chutne zasmejú a vieme čo ich zarmúti a nad čím sa pustia do useda- vého plaču. Pekná lútk a, bábika, je nevyhnutnou zá- bavkou dievčatiek, s tou sa laskajú, tešia a keď vedia k sebe privábiť i čiernu „cicku“ a i s tou sa môžu po- ihrať, to ich radosť je nekonečná. I kreslič tohoto obrá- zku položil na papier takýto výjav zo života ihrajúcich sa detičiek, aby obživil milú rozpomienku tých, ktorí v svojej mladosti boli tiež šťastní, že mohli v takej do- brote tráviť dni svojej bezstarostnej mladosti.

K O B V E S E L E N I U .

Zlomyseľnosť.

Cudzince (majúci v úmysle navštíviť zámok známy svojimi pamätnosťami pýta sa vrátneho): „Prosím, či by si mohol obzreť v zámku starožitnosti?“

Vrátny: „Ľutujem, ale dámy sú nie doma!“

*

A k o s a p o z n a l i ?

— Ja nenávidím staré známosti. Moju ženu som len týždňom pred mojim sobášom poznal.

— Ja len o týždeň po mojom sobáši som poznal moju starú.

*

Nepotrebuje lekára.

Lekár: „Zimnica dosiahla už svoj vrchol, teraz bude mojou hlavnou starosťou oslobodiť vás od nesne- siteľného smädu.“

Chorý (kmotor z mokrej štvrti): „Oslobodte ma, pán doktor len od zimnice, od smädu oslobodím sa ja už i sám. Či rozumiete!“

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 28. januára.

O b i l i e	Jakož dia hekt	Za 100. kilogr		Cenné papiere	Peniaze		Cenné papiere	Peniaze	
		od	do		Tovar	Tovar			
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dň.			Prvá uhor. poisť. spol.	4100-	4150-
pešťianska	77-81	12.80	12.90	Uhorská zlatá renta 4%	121.00	121.50	Pešť. uh. kupec. b.	1430-	1445-
stolnobelehradská	77-81	12.75	12.85	korunová renta 4% ..	99.30	100.00	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa ..	8370-	8420-
Raž (žito)	76-78	8.50	8.25	Uhorské regálové úpisy 4 1/2% ..	101.00	101.75	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	603-	605.00
Jacmen na krm.	60-62	6.20	6.50	premiové úpisy	155.00	156.00	Záložné listy.		
na pásku	62-64	6.70	7.40	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4%	140.00	141.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	99.00	100.00
na várku	64-66	8.00	9.50	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl. vyvážkové úpisy 4% ..	120.50	121.50	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.00	101.00
Ovos	39-41	6.30	6.60	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4 1/2%	101.00	102.00	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	120.00	121.00
Kukutica	73	5.20	5.30	Z r e b y.			Cisársky dukát	5.70	5.75
Pros	—	4.80	5.10	Spolku „Jó sziv“	3.50	3.80	Dvadsať-frankovník	9.52	9.55
Repica	—	13.00	13.50	Uhorského „Červeného križa“ ..	8.00	8.50	Nemecká ríšska marka	58.85	59.05
Dateľnove semá, Inc.	—	48. —	52. —	Rakúskeho	20.50	21.00	Striebro	—	—
Červene	—	30. —	32. —	Bazilika	6.30	6.80			
Svinaká zasl. pešťianska	—	52.00	53.50						
vidiecka	—	53.00	54.50						

Knihtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.